

Oblastní odbor SRS

Zemědělská 1 a

613 00, Brno

Brno 19.4.2013

SRS 022804/2013

Zpráva č. 4 oblastního odboru BRNO o výskytu škodlivých organismů a poruch za období od 15.4.– 21.4.2013

1. Počasí

Ve sledovaném období převládalo slunečné počasí. Teploty gradovaly 18.4., kdy bylo naměřeno až 24,5 °C, poté se přechodně ochladilo, bylo zataženo a pršelo (19.4.). Celkový úhrn srážek nepřesáhl 15 mm. Na samém konci tohoto období se vyčáslilo, bylo polojasno s maximálními teplotami do 19 °C.

2. Výskyt škodlivých organismů a poruch

Konečně teplejší a jarní charakter počasí nastartoval růst a regeneraci rostlin. Jarní práce jsou v plném proudu. Probíhá příprava půdy, sázení raných brambor, setí ječmene jarního, slunečnice, hrachu setého, máku setého a řepy cukrové. V ozimých obilninách probíhá postemergentní chemická ochrana proti plevelům, aplikace regulátorů růstu a přihnojování. Většina porostů řepky ozimé byla ošetřena proti krytonoscům. Intenzivní ovocné sady jsou ošetřeny proti přezimujícím stádiím škůdců a probíhá preventivní aplikace fungicidů v jabloňových sadech.

OBILNINY

PŠENICE OZIMÁ (RF 25-31 BBCH)

Růstová fáze: pátá odnož viditelná až fáze 1. kolénka (první kolénko těsně nad povrchem půdy zjištělné, vzdálené od odnožovacího uzlu min. 1 cm)

Lokálně střední až silné výskyty **lemované stébelné skvrnitosti pšenice (*Rhizoctonia cerealis*)** na pochvách listů byly zjištěny na okrese Znojmo (Jiřice u Miroslavi, Stošíkovice, 17.4.).

Při úhlopříčném průchodu porostem se hodnotí 20 rostlin. Rostlina se vyryje i s kořeny, z každé rostliny se vybere jedna odnož a hodnotí se poškození bazální části, především zahnědlé skvrny v místě přechodu mezi nadzemní a podzemní částí.

Účinnou ochranou je snížení podílu ozimých obilnin v osevním postupu-setí obilnin 1x za tři roky, pozdější setí a aplikace růstových regulátorů, které redukuje ztráty případným polehnutím. Při aplikaci chemické ochrany je výhodnější použít kombinace fungicidů účinných i na listové choroby ve fázi BBCH 30-32.

Lokální střední výskyt staré infekce **padlí pšenice (*Blumeria graminis*)** na listech a pochvách listů byly nalezeny na okrese Brno-venkov (Smolín, 17.4.), Znojmo (Tasovice nad Dyjí), První výskyt zaznamenán v okrese Kroměříž (Kotojedy, 17.4.), Břeclav (Horní Bojanovice, 18.4.). Nové infekce na listech a listových pochvách byly zaznamenány na okrese Znojmo (Jaroslavice, 18.4.).

Hodnotí se 20 rostlin (odnoží) při úhlopříčném průchodu porostem (10 míst x 2 rostliny = 20 rostlin). Z každé rostliny se vybere vždy jedna průměrně vzrostlá, plodná odnož. Místa odběru rostlin jsou rovnoměrně rozmístěná podél trasy průchodu. Hodnotí se napadení rostlin, tj. určí se počet rostlin (odnoží) s příznaky výskytu padlí pšenice (kupky nebo mycelium) na listové čepeli a pochvě. Z počtu kontrolovaných odnoží a počtu napadených odnoží se vypočítá procento napadených rostlin (odnoží). **Ošetřují se porosty při indexu napadení vyšším než 10 %. Fungicidní ochranu je třeba usměrnit podle vývoje počasí. Ošetřuje se zpravidla od fáze BBCH 30. Zásahy se provádí zároveň proti celému komplexu listových chorob. Při rozhodování o konkrétním termínu ošetření je vhodné zohlednit rovněž předpokládaný počet ošetření. S cílem oddálit vznik rezistence je nutné střídát fungicidy s odlišným mechanismem působení.**

První výskyt uredíí **žluté rzivosti pšenice (*Puccinia striiformis*)** na listech byl objeven na okrese Znojmo (Miroslav, 16.4.).

První výskyt dospělců **dřepčíka obilního (*Phyllotreta vittula*)** na listech byl zjištěn na okrese Znojmo (Tasovice nad Dyjí, 15.4.).

První výskyt dospělců **kohoutka černého (*Oulema melanomus*)** na listech byl zaznamenán na okrese Znojmo (Těšetice u Znojma, 17.4.), Uherské hradiště (Nivnice, 17.4., Nedakonice, 18.4.), Zlín (Spytihněv, 18.4.), Břeclav (Němčičky, 14.4., Hustopeče, 18.4.), Brno-venkov (Jehnice, 17.4.), Hodonín (Vnorovy, 18.4.).

První výskyt dospělců **kohoutka modrého (*Oulema galliciana*)** na listech byl zaznamenán na okrese Znojmo (Jaroslavice, 18.4.).

Pozorování vajíček a larev se provádí ve fázi 32-37 BBCH. Pokud je vylíhlých larev méně než 50%, pozorování se opakuje po týdnu do doby, než se zjistí 50% vylíhlých larev.

Přímá ochrana spočívá v použití přípravků na ochranu rostlin na základě monitorování škůdce smýkáním a vizuálním pozorováním výskytu vajíček a larev. V případě středního výskytu (od 0,3 do 0,7 dospělců na 1 smyk) lze očekávat, že za příznivých podmínek může výskyt vajíček a larev překročit ekonomický práh škodlivosti, který nastává při výskytu 0,6 a více vajíček a larev na jednu odnož. Chemické ošetření se provádí v době, kdy je z vajíček vylíhlých více jak 50 % larev.

JEČMEN OZIMÝ (RF 29-30 BBCH)

Růstová fáze: 9 a více odnoží viditelných až začátek sloupkování (hlavní odnož i vedlejší odnože se zřetelně napřimují a počínají se prodlužovat, klas vzdálen od odnožovacího uzlu min. 1 cm)

Lokálně střední výskyt staré infekce **padlí ječmene (*Blumeria graminis*)** na listech a pochvách listů byly nalezeny na okrese Brno-venkov (Žabčice) a Znojmo (Plaveč). Nové infekce na listech a listových pochvách byly zaznamenány na okrese Znojmo (Plaveč, 17.4.).

JEČMEN JARNÍ (RF 11-12 BBCH)

Růstová fáze: fáze 1. listu: 1. list rozvinutý až fáze 2. listu: 2. list rozvinutý

První výskyt dospělců **dřepčíka obilního (*Phyllotreta vittula*)** na listech byl objeven na okrese Znojmo (Tasovice nad Dyjí, 15.4.).

ŽITO OZIMÉ (RF 30-31 BBCH)

Růstová fáze: začátek sloupkování (hlavní odnož i vedlejší odnože se zřetelně napřimují a počínají se prodlužovat, klas vzdálen od odnožovacího uzlu min. 1 cm) až fáze 1. kolénka (první kolénko těsně nad povrchem půdy zjištělné, vzdálené od odnožovacího uzlu min. 1 cm)

První výskyt **hnědé rzivosti žita (*Puccinia recondita*)** na listech byl objeven na okrese Znojmo (Velký Karlov, 18.4.).

První výskyt padlí žita (*Blumeria graminis*) na listech a stéblech byl nalezen na okrese Znojmo (Velký Karlov, 18.4.).

LUSKOVINY

HRÁCH SETÝ OZIMÝ (RF 32 BBCH)

Růstová fáze: 2. internodium viditelné

První výskyt dospělců listopase čárkovaného (*Sitona lineatus*) na listech byl zjištěn na okrese Znojmo (Dyjákovice, 18.4.).

OLEJNINY

ŘEPKA OZIMÁ (RF 31-51 BBCH)

Růstová fáze: 1. internodium viditelné až hlavní květenství viditelné shora uprostřed nejvyšších listů

Odumírání celých rostlin z důvodu napadení šedou plísnovitostí brukvovitých (*Botrytis cinerea*) byl zjištěn na okrese Brno-venkov (Smolín, Vranovice nad Svratkou) a Znojmo (Tasovice nad Dyjí). Slabé poškození zaznamenáno na okrese Brno-venkov (Tvarožná, Jiříkovice, 16.4.).

První výskyt imag krytonosce čtyřzubého (*Ceutorhynchus quadridens*) zjištěn v okrese Brno-venkov (Jehnice, 17.4.). První výskyt vajíček v řapících listů byl objeven na okrese Znojmo (Tasovice nad Dyjí, 18.4.).

První výskyt imag krytonosce řepkového (*Ceutorhynchus napi*) v Mörickeho miskách byl zjištěn v okresech Uherské Hradiště (Drslavice, 15.4.), Zlín (Spytihněv, Dolní Ves, 15.4.), Brno-venkov (Tvarožná, 16.4.), Kroměříž (Kotojedy, 15.4.), lokálně silný výskyt byl zaznamenán na okrese Brno-venkov (Smolín, 16.4.).

Vrchol náletu obou druhů krytonosců byl zjištěn v okresech Uherské Hradiště (Drslavice, Nedakonice, 15.4.), Zlín (Spytihněv, Dolní Ves, 15.4.). Jednalo se o slabé výskyty.

První výskyt vajíček pod vegetačním vrcholem byl nalezen na okrese Znojmo (Tasovice nad Dyjí, 18.4.).

Pozorování imag krytonosců se provádí dvakrát týdně ve 2 Mörickeho miskách nebo na 2 žlutých lepových deskách od dosažení maximální teploty 6 °C do zjištění maxima náletu. Optické lapáky se umístí na protilehlé strany, nejméně 10 m od jeho okraje směrem do porostu. Mörickeho misky se naplní do ¾ vodou, pro snížení povrchového napětí se kápne do každé misky saponátový prostředek. Proti zamrznutí se může přidat lžíce kuchyňské soli.

Ošetření se provede při průměrném výskytu 5 a více brouků na 1 misku za 1 den, u krytonosce řepkového (*Ceutorhynchus napi*) při průměrném výskytu 3 a více brouků na 1 misku za 1 den.

První výskyt imag blýskáčka řepkového (*Meligethes aeneus*) v Mörickeho miskách byl zjištěn v okresech Zlín (Spytihněv, Dolní Ves, 15.4.), Vsetín (Kunovice, 15.4.) a první výskyt imag na vrcholovém květenství byl zjištěn v okresech Uherské Hradiště (Drslavice, Nedakonice, 18.4.), Zlín (Spytihněv, Dolní Ves, 18.4.), Břeclav (Boleradice, Kurdějov, 18.4.).

Ohniskový, střední výskyt hraboše polního (*Microtus arvalis*) byl zjištěn v okrese Uherské Hradiště (Veletiny, Nedakonice, Topolná, 15.4.), Zlín (Dolní Ves, 15.4.), Kroměříž (Jarohněvice, 17.4.).

Pozorování hrabošů se provádí v porostech o výměře větší než 5 ha na počátku a na konci vegetace. Zjišťují se počty užívaných nor (nory s čerstvými výhrabky nebo pobytovémi stopami) v přepočtu na 1 ha a to na základě 4 průchodů o šířce 2,5 m a délce 100 m, resp. cca 140 kroků (celkem 4 x 250 m² = 1000 m²) a vynásobením 10x.

Ošetření se provede v případě zjištění středního výskytu.

období		Početnost (ks užívaných nor)		
		slabá	střední	silná
jaro		10-40	50-200	210 a více
léto		10-200	210-600	610 a více
podzim	Ozimé obilniny, řepka letošní vojtěšky	10-200	210-600	610 a více
	Starší vojtěšky, jetele, TTP, louky	10-400	400-2000	2010 a více

Ošetřovatel porostu je povinen oznámit použití přípravků pro hubení hlodavců (rodenticidy) tři dny před zahájením aplikace přípravku oprávněnému uživateli honitby a rostlinolékařské správě a projednat opatření k ochraně zvěře s oprávněným uživatelem honitby.

PÍCNINY

VOJTĚŠKA (RF 25 BBCH)

Růstová fáze: Prodlužovací růst lodyh příp. listová růžice vytvořena

Lokálně střední až silný výskyt **hraboše polního (*Microtus arvalis*)** byl sledován v porostech na okrese Břeclav (Starovice, Hustopeče, 18.4.) a Kroměříž (Jarohnovice, 17.4.), Uherské Hradiště (Veletiny, Podolí nad Olšavou, 15.4.).

Pozorování viz. výše

OVOCNÉ DŘEVINY

Jádroviny

JABLOŇ (RF 54-55 BBCH)

Růstová fáze: zelené špičky listů vyrůstají asi 10 mm nad nad šupiny pupenů, oddělení prvních listů (stadium myši ouško) až viditelné květní pupeny, ještě uzavřené

Na lokalitě v k.ú. Nosislav, kde je umístěn lapač askospor **strupovitosti jabloně (*Venturia inaequalis*)** dosud nebylo zjištěno uvolnění askospor.

Ochrana je možné provádět preventivně nebo kurativně na základě sledování průběhu infekcí, příp. jako kombinaci obou systémů – před květem se ošetřuje preventivně (méně intenzivní růst, nižší teploty), po odkvětu kurativně.

Při preventivní ochraně se ošetřuje průběžně po celé období primárních infekcí, tj. od vyrašení do června v intervalu (5)7–10 (výjimečně 14 i více) dní, dle průběhu počasí (využití krátkodobé předpovědi počasí). Maximální intenzita ochrany musí být v období největšího nebezpečí infekcí, od fenofáze růžového poupěte do doby přibližně 1–2 týdny po odkvětu. Interval mezi postřiky by měl zohlednit infekční tlak, intenzitu růstu a možnosti použitého fungicidu (reziduální účinnost účinné látky); mechanismus účinku: kontaktní přípravek – možná smyvatelnost při intenzivních dešťových srážkách (nechrání nově vyvinuté listy), systémový a lokálně systémový přípravek – snížená účinnost až neúčinnost za nízkých teplot. Při kurativní (postinfekční) ochraně se ošetřuje po splnění podmínek pro infekci. K ošetření musí být použity kurativně působící fungicidy, lépe však kombinované fungicidy nebo případně tank-mix kombinace (systémové a kontaktně působící účinná látka), při jejich aplikaci je třeba důsledně dodržovat doby kurativní účinnosti. Další ošetření se signalizuje po infekci, která vznikla šestý nebo další dny po předchozím ošetření.

První výskyt primární infekce **padlí jabloně (*Podosphaera leucotricha*)** na mladých listech byl zjištěn na okrese Znojmo (Hrádek u Znojma, 21.4.).

Včasné a opakované mechanické odstraňování primárně napadených částí stromů („pomoučené“ listové a květní růžice) omezí sekundární šíření padlí. Chemická ochrana vyžaduje pravidelná fungicidní ošetření v intervalu 7-10 dnů od fenofáze BBCH 56-57 (stadium růžového poupěte) až do poloviny července.

První výskyt dospělců **mery ovocné (*Cacospylla pyrisuga*)** na vyvíjejících se květních pupenech byl objeven na okrese Znojmo (Hrádek u Znojma, 17.4.).

První výskyt imag **mery skvrnité (*Cacopsylla pyri*)** na zelených pupenech byl zjištěn v okresech Uherské Hradiště (Nedakonice, 18.4.), Zlín (Žlutava, 18.4.).

První výskyt vylíhlých larev **mšice jitrocelové (*Dysaphis plantaginea*)** na mladých listech byl zaznamenán na okrese Znojmo (Hrádek u Znojma, 21.4.) a Břeclav (Velké Bílovice, 19.4.).

První výskyt **mšice jabloňové (*Aphis pomi*)** zjištěn na okrese Břeclav (Velké Bílovice, 19.4.).

První výskyt imag **květopase jabloňového (*Anthonomus pomorum*)** na větvích byl zjištěn v okrese Břeclav (Nosislav, 15.4., Velké Bílovice, 19.4.).

HRUŠEŇ (RF 51-54 BBCH)

Růstová fáze: zaoblování květních pupenů, šupiny pupenů prodloužené, objevují se světle zbarvené části až zelené špičky listů vyrůstají asi 10 mm nad nad šupiny pupenů, oddělení prvních listů (stadium myší ouško)

První výskyt imag **mery skvrnité (*Cacopsylla pyri*)** na zelených pupenech byl zjištěn v okrese Zlín (Žlutava, 18.4.).

Peckoviny

MERUŇKA (RF 63 BBCH)

Růstová fáze: asi 30% květů otevřeno

První výskyt housenek **slupkových a pupenových obalečů (*Tortricidae*)** byl zjištěn na okrese Břeclav (Němčičky, 21.4.).

SLIVOŇ (RF 54-56 BBCH)

První výskyt imag samců **obaleče švestkového (*Cydia funebrana*)** ve feromonovém lapači byl nalezen na okrese Znojmo (Hrádek u Znojma, 19.4.).

Imaga létají ve dvou vlnách. Proti první generaci je třeba zasahovat jen v případě nízké násady plodů. Proti druhé generaci se doporučuje aplikovat registrované insekticidy za týden po vrcholu letu samců do feromonových lapáků, při zjištění nejméně dvou vajíček na 100 náhodně odebraných plodech.

OKRASNÉ DŘEVINY

BRSLEN

První výskyt vylíhlých zakladatelek **mšice makové (*Aphis fabae*)** na rašících pupenech byl sledován na okrese Uherské Hradiště (Vesky, 15.4.), Zlín (Halenkovice, 15.4.), Znojmo (Jaroslavič, 18.4.), Břeclav (Kostice, 18.4.).

Za oblastní odbor Brno zpracovala: Ing.Kopřivová Eliška